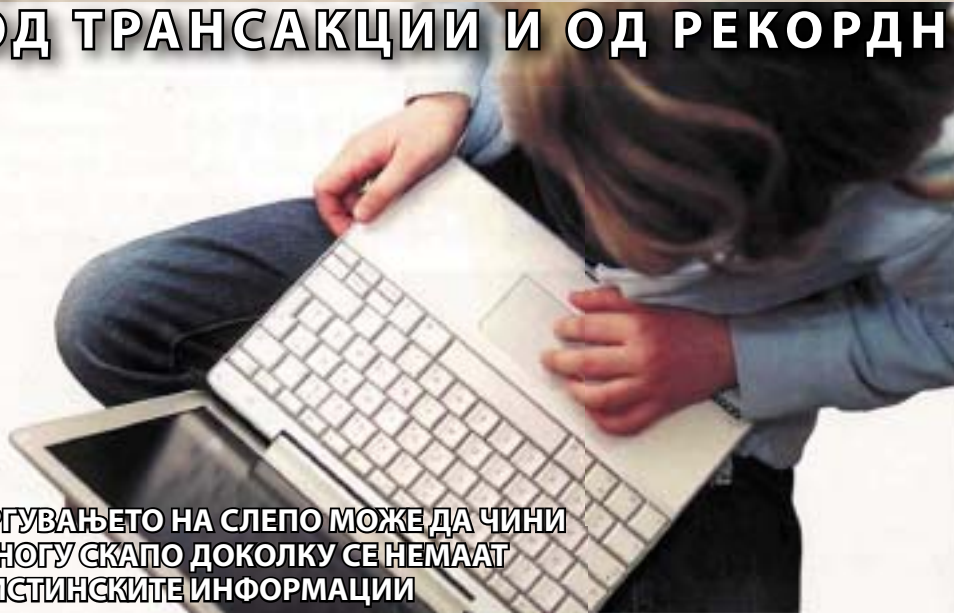

По сè изгледа, конечно се создадоа услови инвеститорите да вложуваат од "интерес", наместо како досега, акции да се купуваат поради стекнување управувачки права во фирмите, што не придонесуваше во развојот на берзанското тргување, бидејќи тие сопственици не беа заинтересирани за натамошна продажба на акциите.

Според брокерите, ваквата новина ќе може да биде и "магнет" за странските инвестициони фондови, освен домашниот, кој сега најверојатно ќе профункционира. Тоа, пак, од друга страна, може адреналински да делува на тргувањето со акции, а со тоа и на сопственичката трансформација во фирмите.

Пишува: Арсен КОЛЕВСКИ

**ТРГУВАЊЕТО НА СЛЕПО МОЖЕ ДА ЧИНИ
МНОГУ СКАПО ДОКОЛКУ СЕ НЕМААТ
ВИСТИНСКИТЕ ИНФОРМАЦИИ**

чија пазарна перспектива веруваат, или во обврзници.

Бидејќи со котирањето на Берзата, компаниите се принудени да ги објавуваат своите финансиски показатели, сите граѓани кои располагаат со слободни средства ќе можат своите пари наместо во банка (на книшка) да ги вложат во акции на компанија по сопствен избор, кои ќе ги купат по пониска цена, а ќе ги продадат по поскапа, при што ќе заработат во разликата.

Токму на тоа се должи сè помасовното раздвижување на домашниот пазар на капитал, како и на фактот дека акциите на поголем број компании станала поликвидни. Односно, бидејќи номиналната вредност на акциите, која служи за пресметка на дивиденда, не ја одредува реалната вредност на акциите-

ИГРАЧКА ИЛИ ПЛАЧКА

Модата луѓето масовно да купуваат акции на Берзата, брокерите ја коментираат со фактот дека сега пазарот на капитал во државава е поразвиен, а економијата почива на други, различни принципи од оние кои важеа пред неколку години. Искуствата на граѓаните кои со акции работат барем неколку години покажале дека постои ризик, но дека и тој не е толку голем. Сепак, граѓаните, покрај сигурноста на нивните пари, често од инвестирањето во акции очекуваат и многу брза заработувачка.

Желбата да се умножат парите, граѓаните ја слушнале од лица кои веќе инвестирале на Берзата.

ПАРИТЕ ПОД ПЕРНИЦА ПОЧНАА ДА "ИГРААТ" НА БЕРЗАТА

Сè поголем е прометот на Македонската берза, на која изминативе два месеца се свртеа стотици милиони евра, претежно од словенечки и од хрватски фондови, но и од пернициите на македонските граѓани. Мора да се признае, невообичаена појава за нас.

Граѓаните сè повеќе сакаат своите пари, наместо како заштеди во банките, да ги вложуваат преку Берзата, и тоа го прават со купување акции на фирма во

те, тоа сега се очекува да го направи пазарот, врз основа на понуда и на побарувачка. Поточно, доколку интересот за купување акции во одреден временски период за некоја фирма е поголем од интересот за продавање, автоматски расте и цената на акциите. Но, постои и обратен случај, кога нивната цена нема да биде интересна за инвеститорите, со што де факто ќе се види која е "вистинската" цена на акциите на определена компанија.

**НЕКОМУ МОЖЕ ДА МУ
ЗАСВОНИ, НО НЕКОМУ МОЖЕ
ДА МУ ДОЈДЕ И ДО ПЛАЧЕЊЕ**

Л ПОСЛЕДНИВЕ НЕКОЛКУ МЕСЕЦИ "ЧАДИ" И ТРГУВАЊА

Новите инвеститори најчесто се позаинтересирани за краткорочно инвестирање, што би значело дека имаат желба за добивка за месец или за два.

Размислувајќи за тоа која е најисплатливата варијанта за нивните заштеди, граѓаните заклучиле дека подобра варијанта е ако слободните пари ги инвестираат на Берза, отколку да ги чуваат во банка.

Генерално, се смета дека е мал бројот на оние кои парите ги чуваат под перница. Се разбира, најдобро поминуваат оние кои проектирале на кој износ би им била задоволителна добивката и со тоа имаат поставено цел. Значи, дозата на ризик секогаш постои, но како главен адут на успешните клиенти е постојана комуникација со брокерот и следење на информациите од кои зависи и цената на некоја од хартиите од вредност.

Она што клиентите ги тера потешко да донесуваат одлуки е скептичноста или мислата која постои кај сите - прашањето што ако цената расте уште, а јас ги продадам акциите. Но, времето ќе покаже дали ваквиот берзански "синдром" ќе го издржат граѓаните, како психички, така и материјално, зашто на Берзата преку ноќ се збогатува, но и се губи.

ПОУКА ИЛИ СЕЕЊЕ СТРАВ

Поради сè поголемата "навалица" за тргување на Берзата, Комисијата за хартии од вредност деновиве излезе со соопштение и ги информираше граѓаните, пред да купат акции, да ги земат предвид сите фактори на ризик поврзани со нивната купопродажба.

"Цените на акциите се менливи и се формираат во зависност од многу фактори, а најмногу од понудата и од побарувачката и се одраз на моментните проценки и очекувања на инвеститорите на Пазарот на хартии од вредност. Одлуките за инвестирање најдобро се носат врз основа на јавно објавените финансиски резултати и другите ценовно чувствителни информации, поврзани со работењето на акционерските друштва кои котираат на Берзата", соопштија од Комисијата. Ваквиот потег на Комисијата наиде на негодување од страна на поголемите играчи на Берзата.

"Ова што го направи Комисијата за хартии од вредност е класична комунистичка хистерија. Тоа е класичен обид за спречување на нов инвестиционен бум, а за неа и за нејзината работа Владата треба да посвети една од наредните точки на дневниот ред. Непотребно сеење страв од некаков ризик, кој е толку нормален и се подразбира во едно пазарно работење", изјавија дел од учесниците во берзанските трансакции.

Меѓутоа, предупредување за внимателно тргување на Берзата пристигна и од премиерот Никола Груевски.

"Слушам, многу луѓе продаваат станови, автомобили и земаат кредити за да купат акции и да заработат. Од моето искуство како брокер и како добар познавач на работите од оваа област, сакам да им порачам на граѓаните дека не е добро да се вложат повеќе пари од оние кои секој може да си дозволи да ги загуби, а животот многу да не му се промени. Не е добро еуфорично да се купува на Берзата, без да се изврши анализа ниту, пак, еуфорично и панично да се продаваат акциите кога ќе почнат да паѓаат, затоа што берзата е таква работа, каде што акциите некогаш растат, а некогаш паѓаат, каде што многу фактори можат да влијаат врз растот на акцијата, каде што секој обичен граѓанин не може да ги предвиди, немаат ниту толку образование во таа работа, ниту можат да имаат толку информации. И, доколку не се советува со луѓе кои добро се подготвени, може да се погрешат. Сакам да испратам порака до граѓаните, не да ги терам да не купуваат или да не продаваат, туку да внимаваат кога ќе купуваат тоа да го прават со добра анализа, добро пресметано, со добри советници", вели Груевски.

Работењето на Берзата зависи и од политичката ситуа-

КРЕДИТ ЗА АКЦИИ

Можноста од ризик изминатава година, по сè изгледа, не ги одврати луѓето да инвестираат на Македонска берза. Напротив, денес, најмногу од кога било во Македонија се купуваат акции. На страна од старите играчи кои повеќе или помалку имаат влијание во компаниите, малите акционери вистински ја окупираа Берзата. Се оди дотаму луѓето да се задолжуваат за да ги инвестираат парите на Берзата, што за упатените и не е некоја добра варијанта.

Последниве неколку месеци Берзата доживеа вистински бум. Акциите на многу од котираните компании одеа "нагоре". Во вакви ситуации Берзата често привлекува многу нови инвеститори, луѓе кои прв пат одлучуваат да "играат" со акции.

ција во земјата. Во земји каде што има нестабилна политика работата на Берзата опаѓа, за разлика од стабилните политички земји, каде што берзанското работење се одвива во континуитет.

"Берзата е огледало и барометар на општите случувања во општеството", изјави деновиве и директорот на Македонска берза, Иван Штериев.

Уште при првичната најава за намалување на бројот на членовите на Управниот одбор на Македонска берза, што всушност значи задржување на влијанието на "големите" играчи, помалите банки и брокерски куќи веднаш ја најавија иницијативата за основање нова берза. На тој проект, велат тие, засилено се работи во соработка со берзата од еден голем европски центар.

"Ја поддржуваме оваа иницијатива, бидејќи генерален впечаток во изминатиов период е дека Македонска берза во моментот ја контролираат одредена група луѓе и банки, кои строго контролираат цени на одредени хартии од вредност", вели Никола Ефтимов, извршен директор на Сојузот на стопански комори на Македонија.

ProMedia

hpstore

ProMedia

...printeri, skeneri, multifunkcionalni uredi, telefaks aparati, kopiri, ploteri, digitalni kameri...

PRODAŽBA I SERVIS

business partner

tel. 02/ 3215980

ProMedia